

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

9 juli 2024

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Actieplannen beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Zuid-Holland

Advies

1. Vast te stellen het actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Dunea
2. Vast te stellen het actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Evides
3. Vast te stellen het actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Oasen
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij het GS-voorstel actieplannen beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Zuid-Holland

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder:

- Om in de actieplannen op pagina 7 in de voetnoot toe te voegen dat de provincie een zelfstandige bevoegdheid in vergunningverlening en handhaving heeft.

Bijlagen

1. Actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Evides
2. Actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Oasen
3. Actieplan beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 Dunea

1 Toelichting voor het College

In samenwerking met Vewin (Vereniging van Waterbedrijven in Nederland), IPO en het ministerie van I&W wordt een nationaal actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 opgesteld. Dit programma is bedoeld om de drinkwateropgave en de benodigde acties te benoemen die oplossingen bieden voor de drinkwatertekorten die de afgelopen jaren bij verschillende drinkwaterbedrijven spelen. Het Rijk stelt een overkoepelend landelijk actieprogramma op, welke op hoofdlijnen zal zijn. De planning is dat dit overkoepelend actieprogramma rond de zomer klaar is en in oktober in het Bestuurlijk Overleg Water wordt besproken.

Per drinkwaterbedrijf wordt daarnaast een regionaal actieplan opgesteld waarin acties worden benoemd op rijks-, provinciaal niveau. Voor Zuid-Holland zijn er drie actieplannen, voor drie drinkwaterbedrijven (Evides, Dunea en Oasen). Doordat het voorzieningsgebied van Evides en Oasen in meerdere provincies ligt worden die actieplannen ook met andere provincies (Utrecht, Noord-Brabant en Zeeland) afgestemd. In de afgelopen maanden hebben overleggen plaatsgevonden met de Zuid-Hollandse drinkwaterbedrijven om nader vorm te geven aan de invulling van de regionale actieplannen van Zuid-Holland. Omdat deze actieplannen raakvlakken hebben met andere beleidsterreinen zoals natuur en VTH, is besloten dat de regionale actieplannen door Gedeputeerde Staten worden vastgesteld.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

De provincie is bevoegd gezag voor het verlenen van grondwateronttrekkingsvergunningen voor de drinkwaterwinning. Daarnaast heeft de provincie een coördinerende en regisserende rol in gebiedsprocessen met betrekking tot uitbreiding van de capaciteit van drinkwaterbronnen. De maatregelen uit de actieplannen zijn gericht op het versnellen en faciliteren van deze processen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Ten aanzien van de regionale actieplannen beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 heeft nog geen eerdere bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden.

3 Proces

Aandachtspunten actieplan per drinkwaterbedrijf

Inmiddels ligt er per drinkwaterbedrijf een concept actieplan waarin de opgave, mogelijke knelpunten en oplossingen van de opgave met bijbehorende actiehouder(s) worden beschreven. Doordat de drinkwaterbedrijven penvoerder zijn van de actieplannen verschillen de plannen van elkaar in lay-out en invulling.

Oasen

De opgave(n) van Oasen zijn gericht op uitbreiding van capaciteit bij verschillende (nieuwe) winlocaties. Belangrijkste bijbehorende acties voor Zuid-Holland zijn gericht op:

- Het realiseren en versnellen van vergunningen door het instellen van regionale bestuurlijke regietafels. **Actie provincie Zuid-Holland/Utrecht en Oasen**
- Het opstellen van integrale afwegingskaders voor maatschappelijke belangen bij het toekennen van vergunningen. **Actie Ministeries I&W, LNV en BZK**

In het proces voor de nieuwe oevergrondwaterwinning van Oasen in de Krimpenerwaard/Alblasserwaard heeft provincie Zuid-Holland, vooruitlopend op het actieplan, al inzet ondernomen door een meer sturende rol te pakken bij het mer proces.

Evides

De opgave van Evides voor het realiseren van extra drinkwatercapaciteit ligt in regio midden Zeeland en niet direct in Zuid-Holland. De oplossingen liggen in de provincie Zeeland en Brabant en zijn gericht op het versnellen van vergunningprocedures door het instellen van regionale bestuurlijke regietafels en het opstellen van integrale afwegingskaders voor maatschappelijke belangen. Voor de provincie Zuid-Holland is de impact van het actieplan van Evides beperkt.

Dunea

De opgave van Dunea is gericht op uitbreiding van drinkwatercapaciteit door middel van het vergunningsverleningstraject in Berkheide in de periode tot 2030, en het mer traject 'drinkwatervoorziening van de toekomst' welke in 2030 operationeel moet zijn. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- Versnellen en verbeteren proces vergunningen natuur (focus programma Berkheide) **Actie provincie Zuid-Holland en Dunea**
Op korte termijn het verbeteren van het vergunningen proces door enerzijds verbeteren kwaliteit van de natuurvergunningaanvragen en tegelijk voor de langere termijn toewerken naar een meer gebiedsgerichte aanpak, waardoor individuele aanvragen sneller en makkelijker verleend kunnen worden.
- Duidelijkheid rolverdeling Provincie Zuid-Holland en Dunea in mer proces Drinkwater voor de Toekomst 2030-2040 **Actie provincie Zuid-Holland en Dunea**
Dunea heeft in 2030 een nieuwe bron en zuivering nodig om aan de verwachte vraag te kunnen voldoen. Hiervoor lopen gesprekken met stakeholders en loopt een mer procedure. Provincie Zuid-Holland is hier nauw bij betrokken. Het streven is in 2024 een besluit te nemen over het voorkeursalternatief (VKA); dit betekent besluitvorming over ruimte en water. Provincie Zuid-Holland heeft nu een bevoegd gezag rol in de mer procedure. De inschatting is dat Provincie Zuid-Holland bij het besluit wat genomen moet worden mogelijk een natuurvergunning moet afgeven. Dit is afhankelijk van de te kiezen locatie. De verwachting is dat een watervergunning van het waterschap en ruimtevergunning van de gemeente nodig gaat zijn. De uitkomsten van de mer onderzoeken worden in september 2024 verwacht. Als er ondanks een goed doorlopen gebiedsproces geen zicht is op draagvlak of snelle besluitvorming kan Provincie Zuid-Holland een coördinerende rol innemen om partijen nader tot elkaar te brengen.
- Beleid op reststroomlozing (concentraat uit drinkwaterzuivering) **Actie Rijk**
Reststroomlozing is een vraagstuk dat tussen partijen in de regio (Provincie Zuid-Holland, RWS, waterschappen en drinkwaterbedrijven) besproken moet worden en tegelijkertijd bij het Rijk geagendeerd kan worden omdat een duidelijk kader/richtlijn voor hoe te handelen nog ontbreekt.
- Opstellen (of herijken) drinkwaterstrategie voor provincie Zuid-Holland **Actie provincie Zuid-Holland**

In 2018 is een 'Verkenning Drinkwatervoorziening Zuid-Holland 2040' opgesteld om scherp te krijgen hoeveel drinkwater er nodig is in 2040 bij een 30% groei scenario. Conclusie was toen dat er voldoende drinkwater zou zijn in Zuid-Holland bij realiseren van een nieuwe oevergrondwaterwinning door Oasen. Dit onderzoek is inmiddels achterhaald maar zou gezien de drinkwatertekorten opnieuw moeten worden opgesteld. Onderdeel hiervan is het inzetten op herijken drinkwater strategie voor heel Zuid-Holland. Onderwerpen die naast voorgenoemde punten daarbij ook aan bod moeten komen zijn: Verduidelijken rolverdeling provincie Zuid-Holland (en eventueel andere stakeholders) in de drinkwateropgave, invulling zorgplicht drinkwater aanscherpen, strategie voor spreiding drinkwater bronnen ((brak)grondwater, (regionaal) oppervlaktewater, zeewater), uitwerking van scenario's bij daadwerkelijke drinkwatertekorten, inclusief duidelijkheid over bevoegdheden/mandaat bij calamiteiten.

- Versterken capaciteit en expertise voor de drinkwateropgave **Actie provincie Zuid-Holland en Dunea**

Beschikbare arbeidscapaciteit voor de drinkwateropgave met voldoende kennis en expertise is voor zowel de Provincie Zuid-Holland als voor Dunea een uitdaging. Dit terwijl deze arbeidscapaciteit rand voorwaardelijk is voor het realiseren van de opgave. Capaciteit wordt benoemd als aandachtspunt in het actieplan. Recent heeft uitbreiding van arbeidscapaciteit plaatsgevonden bij provincie Zuid-Holland op de drinkwateropgave.

4 Participatie en rolneming

Bij de totstandkoming van de drie regionale actieplannen voor de provincie Zuid-Holland is afstemming geweest tussen de opdrachtgevers IPO, het ministerie van I&W, Vewin en opdrachtnemer Org-ID. Daarnaast hebben de provincies onderling afstemming gehad en is veelvuldig afgestemd tussen drinkwaterbedrijven Oasen, Evides en Dunea, de provincie en de omgevingsdienst Haaglanden.

5 Communicatiestrategie

De afgelopen jaren zijn vele berichten in de media verschenen over drinkwatertekorten. Dit heeft naast veel media aandacht ook geleid tot veel schriftelijke vragen vanuit Provinciale Staten. In de actieplannen worden afspraken gemaakt over de lopende en nog te ondernemen acties om drinkwatertekorten te voorkomen. De acties rond de uitbreiding van de vergunningen Berkheide in het voorzieningsgebied van Dunea gaan op korte termijn (Q3 2024) resultaat opleveren. Er is al afstemming tussen de provincie en Dunea om een persbericht naar buiten te brengen zodra een aantal vergunningen zijn verleend.

Daarnaast wordt Provinciale Staten na vaststelling van dit GS-voorstel geïnformeerd over de actieplannen beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2030 via een lid-GS brief. Hierin zal ook aandacht worden geschonken aan de provinciale rol in het drinkwaterdossier, hoe we samenwerken met andere partijen en welke lopende acties er zijn aangaande de drinkwateropgave.